

[Karl M. Andersen.]

vigtigste prisdannelsesfaktor kan der være fare for, at udbyttedeling fører til varefordyrelse, og at det bliver forbrugerne, der kommer til at betale. På den anden side vil beskyttede erhverv, der altid opnår en dividende, der ligger i den bedste trediedel, ikke være særlig stærkt interesseret i rationalisering eller udbyttedeling. Formålet med udbyttedeling er at skabe et interessefællesskab mellem kapital og arbejde til gensidig fordel. Derfor må tanken bygges på arbejdernes interesse for virksomhedernes økonomi. Statens indsats skal ikke bestå i at lette og opmuntre parterne til udbyttedeling, men i at skabe grundlaget for et interessefællesskab mellem kapital og arbejde, for en mere effektiv udnyttelse af arbejdskraft og teknik. Kan der skabes et sådant interessefællesskab mellem kapital og arbejde, vil det ikke alene kunne øge produktionen og hæve levefoden for hele folket, men et sådant interessefællesskab vil samtidig gøre strejker og lockouter til en saga blott og svække klasse modsætningerne i vort land.

Retsforbundet er meget interesseret i, at der skabes et frugtbart samarbejde mellem kapital og arbejde, men vi har ikke så meget interesse i et lovforslag, der forsøger at mildne følgerne af de forhold, der skaber modsætningen mellem kapital og arbejde uden at røre ved det, der er årsagen til modsætningsforholdet. Vi forbeholder os derfor vor stilling til lovforslaget, til vi ser udvalgets betænkning.

Alfred Jensen: Jeg finder, det er en dårlig taktik, man er slået ind på, ved at ordføreren for forslagsstillerne bryder ind midt i ordførerrækken. Jeg tror, det i almindelighed er skadeligt for sagernes behandling her i tinget, hvis man ikke følger de retningslinier, vi plejer at anvende, og jeg tror, det i særdeleshed er skadeligt for denne sag, hvor alle synspunkter bør fremføres til klaring af de problemer, som er til behandling.

Da man hørte den ærede ordfører for forslagsstillerne tale, fik man det indtryk, at han nærmest var ængstelig for ikke at kunne finde forståelse for de tanker, han havde fremsat. Man måtte få den opfattelse, at det virkelig var alvorlig ment, når han sagde, at det gjaldt om at få forholdene bedre, så produktionen blev forøget, hvorved en øget velstand for befolkningen kunne blive til virkelighed. Hvis man virkelig har de interesser og følelser, bør man naturligvis lytte til alle de tanker og

synspunkter, der kan fremsættes om en sådan sag, og jeg vil da sige, at det slet ikke er dårligt at lytte til det, vi kommunister har at fremføre om dette problem. Det gælder nemlig ikke for os, som det synes at gælde for det ærede medlem og landstingets formand, at der skal gå 30 år fra det tidspunkt, da man fremsætter sine tanker, til de bliver gennemført — jeg forstod på den ærede ordfører, at han mente de tanker, der er skildret her, skulle gennemføres i dag. Jeg har nærmest indtryk af, at han ikke er kommet stort videre, end han var for 30 år siden, hvorimod mit parti har stillet adskillige forslag, fremsat tanker, som man har taget til følge. (*Bertel Dahlgaard:* De er fremsat i 1848!). Ja, så er der noget galt med regnestykket, for der blev sagt 30 år, det kan jo ikke rime med 1848 eller 1951.

Jeg har set i bemærkningerne til lovforslaget, at man forsøger at afvise den socialistiske lære om kapitalismens udvikling, om dens klasse mæssige karakter og om socialismen som arvtager og efterfølger af kapitalismen; men når man har hørt den ærede ordfører tale om modsætningsforholdet i vort land mellem kapitalismen og arbejderne, og har set, hvad der er skrevet i bemærkningerne til lovforslaget, kommer man ikke uden om, at modsætningsforholdene er store og stærke. Derfor er det ejendommeligt, at ordføreren ikke har spurgt sig selv om, hvorfor modsætningsforholdene har den karakter, som de har, hvorfor produktivkræfterne ikke er udviklet mere. Hvis man undersøger forholdet, vil man komme til det resultat, at det netop er kapitalismens lænker om produktionsforholdene, der er årsag hertil, at det er de kapitalistiske samfundsmodsætninger, der bærer ansvaret herfor, og det er netop det, Marx og Engels for mere end 100 år siden skildrede i det kommunistiske manifest. De påviste de modsætningsforhold, der er indenfor kapitalismen mellem arbejdere og arbejdsgivere, de påviste, at det skel, der er der, ikke kan overbygges på nogen måde, de påviste, hvilke udviklingslinier kapitalismen ville gå frem efter, hvorledes man ville komme fra den mindre produktion, småindustrien, til storindustri, og fra storindustri til monopolagtige virksomheder. De påviste, hvorledes den kapitalistiske produktion, fordi den er anarkistisk, måtte føre til de kriser, som vi har lidt under og faktisk også lider under i dag. Det vil sige, at den socialistiske lære har vist sin holdbarhed i praksis, ikke alene når det gælder skildringen af kapitalismen, men faktisk også, når det gælder påvisningen af, hvorledes man